

Peter Sasse

**Ad Diem Natalem Serenissimi Ac Celsissimi Principis Ac Domini Dn. Caroli
Leopoldi, Dvcis Regnantis Meclenbvrnici ... Die XXVI. Novembr. Anni MDCCXLI.
... De Nonnvllis Emendatae In Megapoli Fidei Praesidiis Hvmanis ...**

Rostochii: Typis Johannis Jacobi Adleri, [1741]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1794513612>

Druck Freier Zugang

2°

Carl Leopold.

1713 - 1748.

Mkl

f I

1926 4°

35 Stücke
—

Math. f. I.
1926. 40
—

27.
AD
DIEM NATALEM
SERENISSIMI AC CELSISSIMI
PRINCIPIS AC DOMINI
DN. CAROLI
LEOPOLDI,

DVCIS REGNANTIS MECLENBVR-
GICI, PRINCIPIS VETVSTAE GENTIS
HENETAE, SVERINI ET RACEBVRGI, COMITIS
ITEM SVERINENSIS, TERRARVM ROSTOCHII ET
STARGARDIAE DYNASTAE,
ACADEMIAE HVIVS PATRONI AC CANCELLARII
MAGNIFICENTISSIMI
DOMINI NOSTRI LONGE CLEMENTISSIMI
DIE XXVI, NOVEMBR. ANNI MDCCXLI.
PROVIDO NVMINE
PROSPERE REDEVNTEM

ET
ORATIONE SOLEMNI:
DE

NONNVLLIS EMENDATAE IN
MEGAPOLI FIDEI PRAESIDIIS HV-
MANIS, IISQVE MAXIMIS,
VOTIS ARDENTISSIMIS
IN AVDITORIO MAXIMO

INTER CONCENTVS MVSICOS
CELEBRANDVM
MAGNIFICVM DOMINVM RECTOREM, VTRIVSQUE
REIPUBLICAE PROCERES GRAVISSIMOS, OMNIUM FACVL-
TATVM DNN. DOCTORES, LICENTIATOS, VERBI DIVINI
ANTISTITES, PHILOSOPHIAE MAGISTROS, STVDIO-
SOS GENEROSOS AC NOBILISSIMOS, OMNESQVE
DE HIS FERIIS LAETANTES
OBSERVANTIA HVMANITATEQVE DECENTI
INVITAT, CONVOCAT

M. PETRVS SASSE.

HISTORiarVM PROF. PVBL. ORDIN.

ROSTOCHII,
Typis JOHANNIS JACOBI ADLERI, SERENISS. PRINCIP. & ACAD. Typographi.

1741

Ingulari supremi numinis providentiâ sine dubio contingit, vt, saeculo abhinc tertio, in Ducatu quoque Mecklenburgico, Principes, cum imperio ac potestate versari coeperint, qui pietatis ac eruditionis amore plane erant illustres; quo & hic essent, qui restauratas & à Scholasticorum tritis liberatas disciplinas, exorientemque doctrinae evangelicae lucem, auctoritate sua firmare vel propagare possent. Neminem enim harum rerum tam expertem existimo, qui nesciat, insigne illud emendandae propagandaeque religionis studium, quo & Principum stemmate nati & qui imperii clauum tenebant, illo aeuo flagrarunt; siue quis cogitet pietatem & sollicitudinem HENRICI, pacifici, sub initium; siue sapientiam MAGNI, paternarum virtutum heredis, sub progressum; siue dexteritatem IOANNIS ALBERTI PRIMI, sub finem saluberrimae reformationis in hac regione negotii, qui extirpatis maleuolorum impedimentis variis, ac molestiis, quae cordatos veritatis amicos adhuc premebant superatis, feliciter illud perfecit: benignissimi Dei curam gratam memoria colat, necesse est. Vt taceam merita Ducum subsequutorum gloriosissimae memoriae, quot quot in euangelicae veritatis incrementum extant; Sigillatim VLRICI, CHRISTOPHORI, GVSTAVI ADOLPHI, FRIDERICI VVILHELMII, aliorumque. Qui, vt SIBI nomina, sic ciuibus desiderium SVI immortale reliquerunt. Ad pietatem nostram vel excitandam vel augendam, legi merentur, quae de EIS tradidit LOCHNERVS (a) Omnia eo tendunt, vt neminem faciant temere dubitare, PRINCIPES esse legatos Dei, Eiusque potestatem, sapientiam, iustitiamque imperio suo ita referre, vt ipsius numine tuti sint ac inuiolabiles, & insimul vt meditemur humana illa praesidia, quibus ex sapienti consilio tempore emendandae fidei Deus in Megapoli voluerit vti. Quae quod non belligerantium arma, nec ficta a nonnullis prodigia, sed optimarum artium ac scientiarum purior doctrina, virtutesque Ducum Megapolensium fuerint heroicae, paucis hic mihi adumbrare licebit. Primum huc referri censeo, arctissimam amicitiam, cuius vinculum HENRICVM Pacificum, cum aula Electorali Saxonica, summorum cuius placente, colligauerat. In matrimonium enim duxerat VRSVLAM, Electoris IOACHIMI germanam, virginem venustissimam & moribus sanctissimis praeditam, NICOLAO MARESCHALCO, Thurio, teste. (b) Quo peracto HENRICVM religionem Pontificiorum abnegasse, eaque ex maxima Principatus sui parte extirpata, veram de Deo doctrinam assumpsisse, addit SEBA: BACMEISTERVS (c); consentiente MYLIO s. CALOVIO (d). Haud equidem negauerim, displicuisse iam ante PRINCIPI, veritatem meditati, Pontificiorum sacra; sed tum & publice dissensum suum professus est; nec dubito, quin ad id multum contulerit litterarum illud commercium, quod cum Electore agebat, inde EVM accepisse coniicio, quae Lutherus, redux ex itinere, quod iubente ita Domino suo, Romam susceperat, de Pontificiorum sacris commemorabat. Quid autem puriori doctrinae addictis acceptius vnquam contingere potuit, quam audire, quam videre Ducem Serenissimum, Patrem Patriae, sibi fauentem? quid ciuium animos, si de humanis dicam mediis, fortius concitaret, quam Principis sui exemplum illustre? sed mox alia subsequiebantur praesidia plura. Familiaris consuetudo, qua HENRICI Filius, de mor-

(a) in Diss. de Singularibus quibusdam Mecklenburgicis Cap. 3.

(b) in Annalibus Cap. X.

(c) in Continuatione Annalium Mareschalci.

(d) in Chronico.

mortua A. C. MDXI matre dulcissima; in aula Electorali Saxonica aliquot annis usus est MAGNVS. Episcopus Suerinensis, Princeps ex sorore Electoris natus, produxit subinde, gratia diuina annuente, incrementa fidei maiora. Interfuit IPSE colloquiis, quae ex an. MDXVII, religionis causa, tum a Luthero ceterisque Theologis, haud infimi ordinis habita. itaque optimis imbutus praeceptis, IPSI facile erat iudicatu, quid in Theologorum controuersis, acerbè satis dein agitatis, verum dici, quidque aduersariorum scommatibus mereatur annumerari. Allaborasse autem secus sentientes, ut Lutherum eiusque doctrinas tenentes, cuius redderent infensos, neminem latere arbitror. Comitia Augustana A. MDXXX habita, MAGNVM, Electorem comitantem, adiisse, ac oratione quadam doctè ornateque conscripta, eaque, ut tradit CHEMNITIVS (e), coram summorum imperantium ordine memoriter recitata, Imperatoris CAROLI QVINTI aliorumque sibi conciliasse amorem, tradunt biographi. Et quae non alia eruditionis IPSIVS uirtutisque addere possem monumenta? Quid autem auxilii inde religioni, tunc denuo variis impedimentis circumseptae? Efferre sese incipiebant Papaei, gloriantes de reformationis negotio, nondum consummato, quod legimus apud THOMAM (f). Sed tantum aberat, ut PRINCIPEM redeuntem coepti, a parente suo, negotii poenituerit, ut litteris anxie quaesiuisset ex aula; quid consilii capiendum? Excitabo SECKENDORFIVM (g) ita commemorantem: Laudari debet purioris doctrinae zelus MAGNI, Episcopi Suerinensis. Hoc autem anno (erae is MDXXXVIII.) cum comitia in oppido Parchimensi haberentur, postulare coepit MAGNVS, Episcopus Euangelii propagandi cupidissimus, ut per totam regionem quam pater HENRICVS, fraterque Eius ALBERTVS, communi regebant iure, Missae & alii abusus veteres, etiam apud canonicos & monachos abrogarentur: sed renitente -- procrastinatum fuit negotium, interposita tamen ab Episcopo protestatione. Retulit haec litteris ad Electorem Respondit ei Elector, & ex consilio Theologorum, autor illi fuit, ut in locis Episcopatus sui reformationem ipse procuraret, & pastores refractarios demitteret; in reliqua uero dioecesi excommunicatione uteretur. Sic ut conuersationis istius exoptatissimos fructus anteferebat IPSE, ita etiam suis, quos secum habuerat maxime profuit Episcopus. PEGELIVS itidem & BVRENIVS, qui, quod ea, quae religionis causa in aula Electorali tum peragebantur, in suos conuerterint usus, nemo temere negabit, constituuntur ambo, in hac academia doctores publici, non citra emolumentum insigne. Audiamus hinc BACMEISTERVM (h) Academia quoque fere collapsa & uasta quasi reuiuiscere coepit & restitui per ARNOL. BVRENIVM, -- is enim Rostochium ueniens & collegia aliaque studiis apta loca videns, -- initio priuatim docere coepit, deinde etiam publice -- Huius exemplo & Senatus urbis institutionem academiae suo loco innuit. -- Et hoc modo tam academia, quam ecclesia pluribus uiris doctis abundare & magis efflorescere coepit. Sed nec hic substitit beneficentia Dei. Commemoranda quoque huc veniunt, quae, exortis motibus Smalcaldicis, foederatorum dissensiones ac simultates, emendandae fidei impertierunt praesidia. Theologi Saxones, quos varia insequiebantur mala, in hanc migrarunt regionem, ut tuti hic uiuerent. Ita factum est, ut, quod ante nonnulli, tum iunctis quasi uiribus, Pontificiorum in Megapoli regnum omnes impugnauerint; quare haud leuem exinde prouenisse fructum coniicio. Nec miror, mox desiisse superstitiosum illum cultum, quem

cruo-

(e) in Epitome Genealog. Histor.

(f) in Analectis Gustrouiensib. pag. 121

(g) in Historia Lutheranismi lib. III. p. m. 183

(h) in Historia Eccles. Rostoch. §. X.

cruori Christi, Suerini seruato, exhibuerant; desisse obsequium dicta-
tui Papali praestitum, & contra ea, auide recepisse varias Serenissimorum
Constitutiones, cum politicas, tum ecclesiasticas, meliora enim de Sacra-
mento coenae & Papae autoritate Megapolenses fuisse edoctos, neminem
negaturum, credo. Quid autem ad euertendum Papismum co-
gnitu vtilius tradi potuisset? Glorientur alii de antiquitate factae
conuersionis; disquirant de primis Evangelicae veritatis praeconibus
mihi praesidia quaedam emendatae fidei enumeranti, hoc scriptionis genere
sufficiat, pietatis, quam PRINCIPi debemus inuenisse praesidia certissima,
plura de iis coram dicturus sum. Absit! tamen queramur, desisse cum
Cellissimis fidei propugnatoribus, id nostrae felicitatis genus, vt Augustam
domum Meclenburgicam Fidei Euangelicae propugnaculum adhuc animo
laetanti conspiciamus. Viuimus sub regimine DVCIS SERENISSIMI, in
quo virtutes Maiorum heroicae cumulatissime exsplendescunt; virtutes quas
demirari malo, quam minus digne de iis loqui. Huius Dei beneficentiam qua
PRINCIPEM habemus, de animarum nostrarum salute sollicito cogitantem,
memores nos esse par est; et vota, vt nuncupentur ardentissima, vt o-
mni tempore, sic maxime ea die, qua TANTVM PRIN-
CIPEM nobis primum dedit, terrisque commodauit Ens summum. Instat
*SERENISSIMI PRINCIPIS ac DOMINI, DOMINI
CAROLI LEOPOLDI, Ducis Regnatis Megapolitani,
Principis Vandaliae, Suerini ac Raceburgi, Comititis item Suerinensis,
Terrarum Rostochii & Stargardiae Dynastae, Patroni ac Can-
cellarii Academiae Magnificentissimi, Principis ac Domini nostri
longe clementissimi.*

instat diei illius laetissima memoria, de qua
gaudent Musae, laetantur subditi, applaudunt exteri, se PRINCIPEM fu-
isse nactos Musarum chorum, innocentium refugium, & gratiarum fontem,
ac preces pro incolumitate EIVS, ad Deum fundunt calidissimas. Publicum
vero vt & nostrae pietatis exstet documentum, voluerunt Patres conscripti, me
laetitiae huius esse interpretem ac OPTIMI PRINCIPIS festum natale votis
celebrare publicis. Vtinam suppeterent vires, & muneri mihi demandato fa-
cerem satis! grauitatem negotii enim intelligo; nec ingenii mei imbecillita-
tem dissimulo: submissa autem veneratio, qua Dominum meum clemen-
tissimum colo, huic me subducere vetat, & animum trepidantem excitat. Ipsa
ergo vigesima sexta die mensis Nouembris, animo id laetanti suscipere consti-
tui, praeuia oratione sollemni: *de nonnullis emendatae in Megapoli fidei praesi-
diis humanis, iisque maximis.* Quam Panegyri PRINCIPi Nostro dicatam, vt
*Magnificus Dominus Rector, Vtriusque Reipublicae Proceres
grauissimi, omnium Facultatum Doctores & Licentiati Fulgi-
dissimi, Verbi Diuini Antistites vigilantissimi, Philosophiae
Magistri Praeclarissimi, Studiosi generosi ac nobilissimi, omnes-
que quibus PRINCIPIS NOSTRI virtus ac incolumitas cara est,*

perendie hora X. praesentes ornare ac votis vota sua con-
iungere velint, ea, qua par est animi obseruantia ac
humanitate oro rogoque.

P. P. die XXIV, Novembr. A. O. R. MDCCXLI.

LBMV Schwerin 33
000 195 448

A. C. MDXI matre dulcissima; in aula Electorali Saxonica aliquot
 us est MAGNVS. Episcopus Suerinensis, Princeps ex sorore Electro-
 s, produxit subinde, gratia diuina annuente, incrementa fidei ma-
 interfuit IPSE colloquiis, quae ex an. MDXVII, religionis causa, tum
 ro ceterisque Theologis, haud infimi ordinis habita. itaque optimis
 praeceptis, IPSI facile erat iudicatu, quid in Theologorum contro-
 acerbe satis dein agitis, verum dici, quidque aduersariorum scom-
 mereatur annumerari. Allaborasse autem secus sentientes,
 erum eiusque doctrinas tenentes, cuius redderent infensos, neminem
 bitor. Comitia Augustana A. MDXXX habita, MAGNVM, Ele-
 comitantem, adiisse, ac oratione quadam docte ornateque conscripta,
 tradit CHEMNITIVS(e), coram summorum imperantium ordine memo-
 itata, Imperatoris CAROLI QVINTI aliorumque sibi conciliaffe
 , tradunt biographi. Et quae non alia eruditionis IPSIVS uirtutisque
 offerunt monumenta? Quid autem auxilii inde religioni, tunc denuo
 impedimentis circumseptae? Efferre sese incipiebant Papaei, gloriantes
 mationis negotio, nondum consummato, quod legimus apud THO-
 . Sed tantum aberat, ut PRINCIPEM redeuntem coepti, a parente suo,
 poenituerit, ut litteris anxie quaesierit ex aula; quid consilii capien-
 excitabo SECKENDORFIVM(g) ita commemorantem: *Laudari debet pu-
 drinae zelus MAGNI, Episcopi Suerinensis. Hoc autem anno (erae
 XXVIII.) cum comitia in oppido Parchimensi haberentur, postulare
 MAGNVS, Episcopus Euangelii propagandi cupidissimus, ut per totam
 quam pater HENRICVS, fraterque Eius ALBERTVS, com-
 ehant iura, Missae & alii abusus veteres, etiam apud canonicos &
 ur: sed renitente -- procrastinatum fuit negotium, inter-
 scopo protestatione. Retulit haec litteris ad Electorem
 & ex consilio Theologorum, autor illi fuit, ut in locis Episco-
 em ipse procuraret, & pastores refractarios demitteret; in re-
 communicatione uteretur. Sic ut conuersationis istius ex-
 s anteferebat IPSE, ita etiam suis, quos secum
 profuit Episcopus. PEGELIVS itidem & BVRE-
 ea, quae religionis causa in aula Electorali tum
 suos conuerterint usus, nemo temere negabit,
 o, in hac academia doctores publici, non citra emolu-
 udiamus hinc BACMEISTERVM (b) Academia quoque fere
 si reuiuiscere coepit & restitui per ARNOL. BVRENIVM, -- is
 ens & collegia aliaque studiis apta loca videns, -- initio priuatim
 etiam publice -- Huius exemplo & Senatus urbis institutionem
 nuuit. -- Et hoc modo tam academia, quam ecclesia pluribus
 & magis efflorescere coepit. Sed nec hic substitit benefi-
 memoranda quoque huc veniunt, quae, exortis motibus
 ratorum dissensiones ac simultates, emendandae fidei im-
 o. Theologi Saxonici, quos varia insequabantur mala, in
 gionem, ut tuti hic uiuerent. Ita factum est, ut, quod
 o iunctis quasi viribus, Pontificiorum in Megapoli re-
 gnauerint; quare haud leuem exinde prouenisse fructum
 or, mox desiisse superstitiosum illum cultum, quem
 cruo-*

alog. Histor.
 ouiensib. pag. 121
 rarnismi lib. III. p. m. 1831
 , Rostoch. S. X.